

Inhoud in vogelvlucht

Inleiding	1
Deel I: Kennismaken met acrylverf	7
Hoofdstuk 1: Acrylverf is geweldig!.....	9
Hoofdstuk 2: Je benodigdheden klaarzetten: penselen, ondergronden en paletten.....	21
Hoofdstuk 3: Alles over verf en media.....	43
Deel II: Trucs en technieken	57
Hoofdstuk 4: Basale schilder- en afwerkingstechnieken	59
Hoofdstuk 5: Je repertoire uitbreiden met snelle trucs en technieken.....	83
Hoofdstuk 6: Schilderen? Eerst leren tekenen!.....	99
Deel III: Het leuke van de basisregels	117
Hoofdstuk 7: Een korte rondleiding door de wereld van kleur.....	119
Hoofdstuk 8: Het ontwerp: elementen en principes	141
Hoofdstuk 9: De stukjes in elkaar zetten: compositie.....	163
Deel IV: De veelzijdige stijlen van acrylverf	179
Hoofdstuk 10: Laat het stromen: een aquarelachtig landschap maken	181
Hoofdstuk 11: Het er dik bovenop leggen: schilderen als de meesters van de olieverf.....	205
Hoofdstuk 12: Abstract denken en schilderen	233
Deel V: Projecten voor verschillende oppervlakken	267
Hoofdstuk 13: Collages en transfers maken	269
Hoofdstuk 14: Leuke projecten voor allerlei oppervlakken	289
Deel VI: Het deel van de tientallen	317
Hoofdstuk 15: Tien (plus een) genres: bedenken wat je wilt schilderen.....	319
Hoofdstuk 16: Tien manieren om je creativiteit te bevorderen.....	329
Index	335

Inleiding

Welkom in *Schilderen met acrylverf voor Dummies*! Je staat op het punt om aan een geweldig avontuur te beginnen. Schilderen met acrylverf is een leuke manier om via kunst te communiceren en ik doe niets liever dan het 'evangelie' van de kunst met anderen delen! Als je je echt aan kunst wijdt, verandert je leven. Het geeft je een uitdaging, inspiratie en is je kameraad zo lang als je dat toelaat.

Acrylverf is een geweldige keuze voor je schilderen. De verf is gemakkelijk in het gebruik, snel met water en zeep te verwijderen, droogt snel, geeft geen giftige dampen af, je kunt er snel veranderingen mee aanbrengen en er allerlei verrassende trucs mee uithalen. Dit boek geeft je de kans om daarmee te experimenteren en kennis te maken met nog meer aspecten van acrylverf.

Over dit boek

Afgaand op de titel ben je waarschijnlijk niet verbaasd dat dit boek helemaal over schilderen met acrylverf gaat, schilderen in de zin van schilderen die *jij* gaat creëren. Want ook al ga je door het lezen van dit boek de kunst van het schilderen misschien waarderen, er gaat niets boven doen. Je moet zelf schilderen (dat wil zeggen: je moet schilderen; je mag zelf weten of je een zelfportret maakt of jezelf beschildert). Misschien is dat niet alleen een van de bevredigendste dingen die je ooit zult doen, het is ook de enige manier om het werk van anderen werkelijk te begrijpen en waarderen. Het helpt je om kunst voor het eerst te *zien* met een nieuwe waardering voor dat waar je naar kijkt.

De bedoeling van dit boek is dus dat je gaat schilderen. In de meeste hoofdstukken staat ten minste één project waarin de theorie en de technieken in het betreffende hoofdstuk stap voor stap worden toegepast. Als je de schilderen hebt nageschilderd, kun je de projecten nog eens uitproberen met onderwerpen van je eigen keuze. Ik geef je wel alle instructies om het oefenvoorbeeld met succes te schilderen, maar je kunt op elk moment ook je eigen keuzen maken. Je wilt de afmetingen, ondergrond of kleur veranderen? Doe dat vooral. Ik wil je stimuleren om er je eigen projecten van te maken.

Naast alle schilderprojecten laat ik je ook zien hoe je interessante effecten aanbrengt, een goede compositie maakt en optimaal profiteert van kleur. Ik doe dat allemaal op een heel toegankelijke en begrijpelijke manier, zonder schilderjargon te gebruiken. Ik vertel in gewone woorden hoe je je schilderwerk moet plannen, de compositie en het ontwerp maken en dan beginnen met schilderen. Daar hoopte je toch op toen je dit boek oppakte?

Conventies in dit boek

Bij het schrijven van dit boek heb ik een paar conventies gebruikt die het lezen vergemakkelijken:

- ✓ Met *cursieve* tekst geef ik woorden of termen aan die voor het eerst in dat hoofdstuk voorkomen.
- ✓ Acrylverf wordt vaak kortweg 'acryl' genoemd.
- ✓ De termen 'pigmenten,' 'verf,' en 'kleur' gebruik ik vaak door elkaar, maar ze betekenen hetzelfde.
- ✓ Met **vetgedrukte** tekst geef ik de belangrijkste onderdelen van opsommingen aan.

Wat je niet hoeft te lezen

Het hele boek door zie je teksten in aparte kaders staan. De informatie in de kaders is misschien wel interessant (dat hoop ik tenminste), maar je hoeft die niet te lezen (al hoop ik dat je dat wel doet) om het betreffende onderwerp te begrijpen. Je kunt de kaders dus overslaan als je wilt (en gelukkig zal ik dat nooit weten). Je kunt op een dag altijd nog het boek doorbladeren en alleen de kader-teksten lezen.

Voor de tekst bij de pictogrammen Technische info geldt hetzelfde. Als je de praktische en historische details wilt weten, moet je ze vooral lezen. Als je gewoon wilt gaan schilderen, kun je ze overslaan.

Veronderstellingen over jou

Mijn enige veronderstelling over jou is dat je geïnteresseerd bent in schilderen met acrylverf. Ik geef je basisinformatie over kunst in het algemeen en acrylverf in het bijzonder. Je hoeft dus niets te weten over welk kunstonderwerp dan ook om iets aan dit boek te hebben. Als je het hebt opengeslagen, ben je al slim genoeg.

De indeling van dit boek

Ik heb dit boek onderverdeeld in zes delen die uit hoofdstukken met informatie over een en hetzelfde thema bestaan.

Het boek leidt je wel in een logische volgorde van het begin naar de toekomst van je kunstenaarschap, maar je hoeft het niet in die volgorde te lezen. Je kunt stukken overslaan en dingen lezen die je interesseren. Bij de technieken die in

verschillende hoofdstukken worden uitgelegd, staat telkens een referentie. Als je dus informatie over bepaalde technieken nodig hebt, kun je naar het betreffende hoofdstuk gaan.

Je kunt het boek ook als naslagwerk gebruiken. Je kunt de inhoudsopgave of de index opslaan, zoeken wat je nodig hebt en direct naar de relevante pagina(s) gaan. In het kunstgedeelte krijg je meteen een hoop informatie, maar misschien ben je daar pas aan toe als je zelf op dat probleem stuit. Of het kan zijn dat je informatie nog eens wilt teruglezen als je al een tijdje met schilderen bezig bent. Wie weet ben je lekker aan het schilderen en denk je opeens: dat bedoelde ze natuurlijk! Dan kun je nog eens teruggaan naar die paragraaf of dat hoofdstuk om het concept in je hoofd te prenten. Je zult veel aha-momenten in je schilder-carrière krijgen.

Deel I: Kennismaken met acrylverf

Als je nog nooit hebt geschilderd, moet je hier beginnen. Als je al wel eens hebt geschilderd, kun je je kennis in dit deel opfrissen en iets leren over gereedschappen en technieken die ik gebruik. Iedere kunstenaar heeft zijn eigen organisatie en aanpak. In deze hoofdstukken vertel ik de mijne en ook welke technieken en werkwijzen voor mij het best werken.

Ik weet dat je niet kunt wachten, daarom staat er in hoofdstuk 1 meteen al een project. In hoofdstuk 2 heb ik het over de materialen en producten die je in een speciaalzaak voor kunstenaarsbenodigdheden (of op internet) kunt krijgen en geef ik je de benodigde informatie om zinnige vragen te kunnen stellen als je je schilderspullen uitkiest. In de wereld van acrylverf komen veel additieven, media en middelen om de verf mee te manipuleren voor. In hoofdstuk 3 pik ik daar een aantal uit.

Deel II: Trucs en technieken

Als je de hoofdstukken in dit deel leest en de projecten uitvoert, krijg je de basis van schilderen met acrylverf goed in de vingers. Hoofdstuk 4 informeert over basistechnieken (en deze vaardigheden zijn eigenlijk van toepassing op vrijwel alle verfsoorten) en wat je moet weten over de afwerking. Hoofdstuk 5 gaat in op leuke experimentele technieken die interessante texturen opleveren. In hoofdstuk 6 krijg je een spoedcursus tekenen, inclusief het proces waarbij je tekeningen overbrengt op het doek, wat je in het hele boek nodig hebt.

Deel III: Het leuke van de basisregels

Je vraagt je misschien af waarom sommige schilderijen prijzen winnen. Hopelijk is dat omdat de kunstenaar een sterk ontwerp en goede compositie heeft gemaakt (al snap ik soms zelf ook niet waarom ze winnen, maar zoals de uitdrukking al zegt: over smaak valt niet te twisten). Ontwerp en compositie omvatten elementaire kennis of de basisregels waarmee je kunst kunt bespreken en waarmee je de opzet en uitvoering van je eigen kunstwerken kunt verbeteren.

De hoofdstukken in dit deel laten je zien hoe je verf kunt mengen en gebruiken (hoofdstuk 7) en hoe je de ontwerpregels moet toepassen (hoofdstuk 8) en hoe je alles samenvoegt, zodat je gemakkelijker een sterke compositie kunt maken (hoofdstuk 9).

Deel IV: De veelzijdige stijlen van acryl

Met acrylverf kun je een allerlei soorten stijlen imiteren. In hoofdstuk 10 laat ik zien hoe je acrylverf als waterverf kunt gebruiken: losjes, vloeibaar en in lagen. In hoofdstuk 11 wordt de verf dik en royaal opgebracht, zoals in een olieverfschilderij en in hoofdstuk 12 gaan alle remmen los en verken ik wat er allemaal kan in de abstracte kunst.

Deel V: Projecten voor verschillende oppervlakken

Acryl heeft de specifieke eigenschap dat je deze als lijm kunt gebruiken. Bekijk dus de kunst van collages in hoofdstuk 13. Veel verfsoorten zijn gebonden aan bepaalde ondergronden, maar dat geldt niet voor acryl. Je kunt allerlei ondergronden gebruiken, dus bespreek ik de veelzijdige ondergronden van decoratieve kunst in hoofdstuk 14.

Deel VI: Het deel van de tientallen

De hoofdstukken in dit deel zijn de kers op de taart. In hoofdstuk 15 krijg je suggesties voor schilderonderwerpen en in hoofdstuk 16 vertel ik hoe je je artistieke passie een vliegende start kunt geven.

Pictogrammen in dit boek

Zoals in elk *Voor Dummies*-boek gebeurt, heb ik ook bepaalde informatie gemarkeerd met een pictogram om je aandacht op specifieke tekst te vestigen. Het gaat om de volgende pictogrammen:

Dit pictogram verwijst naar historische of specifiek technische info die interessant genoeg is, maar niet van wezenlijk belang voor het onderwerp.

De tekst die hiernaast staat, geeft nuttige hints die je kunstzinnige bezigheden gemakkelijker kunnen maken. Geloof me, ik heb alle fouten al voor jou gemaakt en ik wil je de energie besparen door je niet onnodig dezelfde te laten maken.

Pak je verf, penselen en papier als je dit pictogram ziet en kopieer een kleine schilderopdracht of probeer een techniek uit.

Dit pictogram herinnert je aan bepaalde informatie die misschien ergens anders wordt besproken, maar die je wel in gedachten moet houden.

Redelijkerwijs kan schilderen geen enkel kwaad aanrichten (nou ja, eet het niet op), maar sommige dingen waar dit pictogram op wijst, kun je beter vermijden, alleen maar om je gevoel voor kunst en de schoonheid van je schilderijen te bewaren.

Hoe nu verder

Dit is een *Voor Dummies*-boek, je kunt dus beginnen waar je maar wilt en het boek in willekeurige volgorde doornemen. Maar als je een echte nieuweling in de schilderkunst bent, adviseer ik je toch om eerst de hoofdstukken in deel I te lezen. Als je je geheugen wilt opfrissen over schilderbenodigdheden en wat je moet kopen, zijn deze hoofdstukken nuttig. Als je meteen aan de slag wilt en je verf wilt openmaken, ga dan naar een van de hoofdstukken in deel II om allerlei schildertechnieken op te zoeken. Deel III gaat van start met vaardigheden om je verder te ontwikkelen en betere ontwerpen te maken. In deel IV vind je allerlei oefenprojecten om verschillende stijlen uit te proberen. Deel V slaat nieuwe wegen in met acrylverf, in de richting van collages en decoratieve kunst.

Je staat op het punt om aan een reis te beginnen die een leven lang kan duren. Schilderkunst kan je overal mee naartoe nemen, je alles laten zien, je geest verheffen en je ziel kalmeren. Kunst biedt een manier om te communiceren als je de woorden niet kunt vinden. Kunst is een vriend als je die nodig hebt. Kunst neemt je mee, waarheen je je ook laat meevoeren. Welkom aan boord dus!

En vergeet niet: je leert en ontdekt het meest door te doen. Het beste advies dat ik je kan geven is: schilder, schilder, schilder!

Deel I

Kennismaken met acrylverf

The 5th Wave

By Rich Tennant

'Nee, mijn zoontje van vijf heeft het landschap geschilderd. Dat andere schilderij is een kostbare exponent van het neo-urbane impressionisme.'

The background of the page is a detailed oil painting of a landscape. In the foreground, a field of green grass is dotted with numerous small white and purple flowers. A dark, winding river flows through the middle ground. The background features rolling hills and mountains under a sky with soft, white clouds. The overall style is impressionistic and painterly.

In dit deel ...

Er wacht je die fantastische acrylverf! De eerste hoofdstukken gaan over het *medium* (een ander woord voor verfsoort) en de penselen, ondergronden en additieven die bij iedere gelegenheid het beste werken voor acryl. Deze drie hoofdstukken geven je de basiskennis van alle benodigdheden, de eigenschappen van acrylverf en het hele spectrum aan verfkeuzen. En natuurlijk zetten ze je aan het schilderen.

Hoofdstuk 1

Acrylverf is geweldig!

In dit hoofdstuk:

- ▶ De wonderen van acrylverf ontdekken
- ▶ Je artistieke instincten wekken
- ▶ Meteen aan de slag met schilderen

Heb je ooit gedacht: dat kan ik ook schilderen (of ik wou dat ik zo kon schilderen) terwijl je door een tentoonstelling liep? Zo ja, dan heb je laten zien dat je graag in de kunsten wilt duiken, al was het maar dit boek inzien. Er bestaat het romantische beeld van kunstschilders als genieën die onder de verf zitten, geconcentreerd zijn op hun doek en inspiratie ontleen aan een of andere mooie muze.

In dit hoofdstuk laat ik een paar redenen zien waarom acrylverf geweldig is en wat voor type onderwerpen interessante schilderijen opleveren. Je ontdekt hoe je je talent en stijl kunt ontwikkelen en beelden kunt verzamelen die je interesseren. En tot slot maak je zelfs je schetsboek persoonlijk om vertrouwd te raken met acrylverf (zodat je een plek hebt om schetsen te maken voor je schilder-ideeën).

Wat is er zo geweldig aan acrylverf?

Ben je toevallig onlangs een goed gesorteerde speciaalzaak voor kunstenaarsbenodigdheden binnengelopen? Dat is heel opwindend, maar de enorme keuze kan ook een beetje overweldigend zijn. Je wordt gebombardeerd met waterverf, tempera, olieverf, in water oplosbare olieverf, caseïne, gouache, inkt... en acrylverf.

Acrylverf is een perfecte keuze voor zowel beginners als gevorderden. Waarom? Omdat je de verf in lagen kunt opbrengen, wat betekent dat je gemakkelijk iets kunt veranderen. Acryl droogt snel, dus hoeft je niet lang te wachten tussen twee lagen door. Penselen reinigen is gemakkelijk, gewoon met water en zeep; er zit geen hars of stinkende oplosmiddelen in en daarom is acrylverf beter voor je gezondheid dan olieverf. Acrylverf hecht op vrijwel alles (en als dat niet lukt, kunnen speciale producten dat verhelpen), dus kun je schilderen op een traditioneel canvas of een decoratieve doos. Je kunt de verf zo uit een tube of fles gebruiken, maar je kunt ook media, gels en pasta's toevoegen die de dikte of finish veranderen, om de verf te laten doen wat jij wilt. Als je veilig, gemakkelijk, flexibel, duurzaam en veelzijdig wilt schilderen, is acrylverf een fantastische keuze.

In de volgende paragrafen krijg je meer informatie over de redenen waarom acrylverf nou zo geweldig is.

Veelzijdigheid

Acrylverf is veelzijdig. Je kunt hem verdunnen met water, zodat hij op waterverf lijkt (zie hoofdstuk 10 voor meer imitaties van aquarellen met acrylverf). Je kunt de verf ook dik opbrengen om een olieverfschilderij te imiteren (zie hoofdstuk 11). Je kunt acryl op veel ondergronden schilderen, denk bijvoorbeeld aan aquarelpapier, canvas en hout.

Acryl kan zich zo goed vermommen dat het soms moeilijk te ontraadselen is waarmee een voltooid kunstwerk geschilderd is. Dat ligt allemaal in de handen van de kunstenaar, van jou dus. De verf doet wat je ervan vraagt.

Acrylverf staat ook garant voor kwaliteit, hoeveel tijd je ook aan je schilderijen wilt besteden of in welke stemming je ook bent. Als je de tijd hebt en een gedetailleerd schilderij wilt maken, kun je dat dan ook langzaam en zorgvuldig doen. Als je een losser beeld wilt creëren en details vereenvoudigt, ziet acrylverf er nog steeds geweldig uit. Kijk eens naar de twee stijlen in figuur 1.1. Ik schilder graag bloemen. De twee stijlen in die figuur laten zien in welke stemming ik was (en hoeveel tijd ik eraan heb besteed) toen ik beide schilderijen maakte. Ik nam de tijd voor de rozen en besteedde veel aandacht aan de details. Let op de dauwdruppel op het onderste blaadje. Bij de kruiwagen ben ik wat sneller te werk gegaan. Toen ik stopte, dacht ik dat het nog niet af was, maar toen ik er weer naar keek, besloot ik dat het niets meer nodig had. Acrylverf laat allerlei stijlen en hoeveelheden details toe.

Figuur 1.1:
Twee stijlen
schilderijen:
het een is
gedetailleerd
en
realistisch,
het ander
losjes en
vaag

